

FIRMA:

1

Rodzaj dokumentacji	Katalog parków woj. lubelskiego LUBARTÓW. pow. Lubartów	
Autorzy opracowania	Prof. dr habil. Dominik Fijałkowski Mgr inż. Mieczysław Kseniak	
Konsultanci	-	
Zlecniodawca	Urząd Wojewódzki w Lublinie Wydział Kultury i Sztuki	
Rok opracowania	1974	
Miejsce przechowywania niniejszego opracowania	Wojewódzki Konserwator Zabytków	Nr inw.

00 19

00 19

LUBARTÓW

1272

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 1272

Ww inw. 1272 dep.
BIBLIOTEKA
Zarząd Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Grod.
Muzeum Narodowego w Warszawie
ul. Szwoleżerów Nr 9. tel. 29-67-78

O P I S P A R K U

L U B A R T O W

A R C H I W U M
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 1272

S p i s t r e ś c i

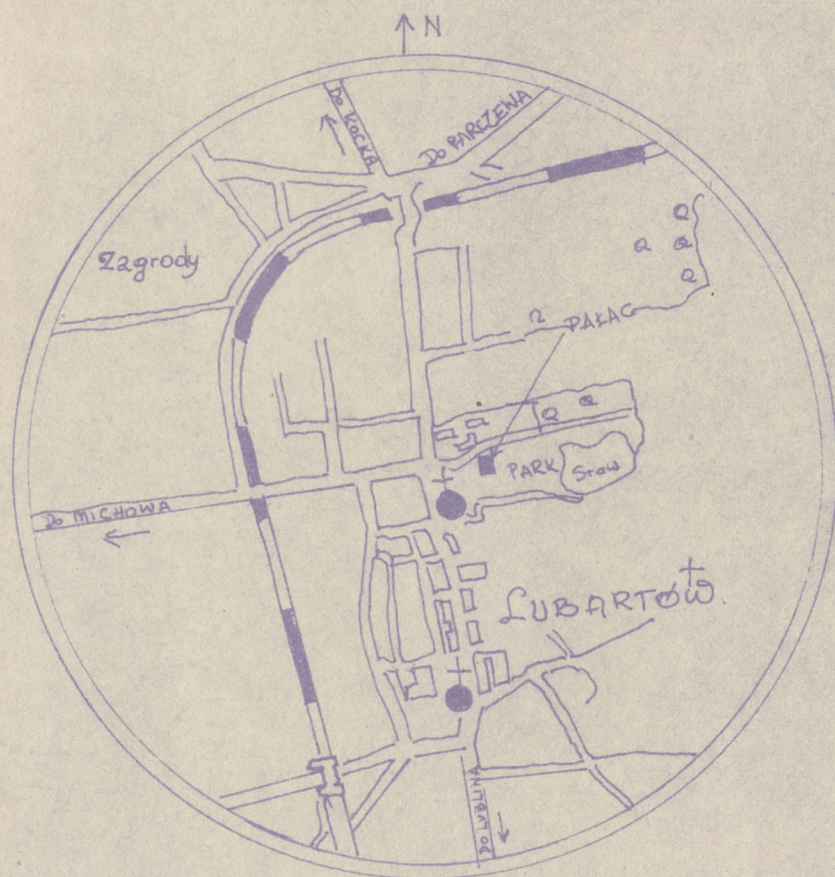
1. Strona tytułowa
2. Metryczka parku
3. Plan sytuacyjny parku
4. Opis parku
  - I. Krótka analiza historyczna
    1. Ewolucja układu przestrzennego
    2. Dawne plany
    3. Źródła do dziejów parku
  - II. Charakterystyka stanu istniejącego
    1. Układ przestrzenny
    2. Skrócona inwentaryzacja roślin
    3. Analiza stopnia zachowania układu przestrzennego
    4. Rola obiektu w krajobrazie
  - III. Wnioski dotyczące
    1. Granicy ochrony konserwatorskiej
    2. Zmiany sposobu użytkowania
    3. Zakresu renowacji
5. Mapka stanowisk i numery zdjęć fotograficznych
6. Dokumentacja fotograficzna

M E T R Y C Z K A P A R K U - O G R O D U

1 Adres	miejsowość /dzielnica, ulica, nr posesji/- Lubartów gmina- Lubartów powiat- Lubartów województwo- Lubelskie
2 Nazwa parku:	Park Lubartów
3 Rodzaj parku i stan jego zachowania:	Park pałacowy /rekonstrukcja parku geometrycznego, barokowego./
4 Czas powstania:	1543 r. - jako założenie pałacowo-parkowe.
5 Położenie parku:	Park położony jest w granicach miasta Lubartowa. Zajmuje teren równinny, obniżony, opadający nieco od południa ku północy.
6 Powierzchnia parku:	ogółem ha- 18,0255 w tym wód ha- 3 czy są budynki i jakie- pałac
7 UŻYTKOWNIK PARKU:	Urząd Powiatowy i Urząd Miejski w Lubartowie
8 Czy jest w rejestrze:	data i nr rejestru Park figuruje w rejestrze zabytków pod nr. ^{A/}151. 18.V.1967
9 Istniejące dokumentacje/data i autor/	Pomiar sytuacyjno wysokościowy inwentaryzacja zieleni- studium historyczne- Dokumentacja historyczna P.P. P.K.Z. Oddz. w Warszawie 1964r. założenia techniczno- ekonomiczne Park posiada projekt rekonstrukcji opracowany przez Gerarda Ciołka w 1947/48r, w skali 1:500 techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy- Brak.
10 Przeprowadzone dotychczas remonty:	Prace konserwatorskie prowadzone były w latach: ~~1950-1951~~ około 1950-1951.

1:25 000
ORIENTACJA.

I Krótka analiza historyczna.

1. Ewolucja układu przestrzennego.

Na podstawie dostępnych źródeł historycznych i opracowań wyróżnić można cztery okresy kształtowania założenia pałacowo -parkowego w Lubartowie.

I Firlejowski od 1543 do końca XVII w.

II od 1739 jako własność Pawła Sanguszki, okres Sanguszkowski trwa do 1839 r. jest to okres najświetniejszy w historii parku i pałacu

III od 1840, okres częstych zmian właścicieli, stopniowego upadku dóbr, ruiny parku i pałacu.

IV od 1935 r. do chwili obecnej kiedy dobra zostały objęte przez administrację państwową.

Najstarszym dokumentem mówiącym o miasteczku Lewartów jest wydany przez króla Zygmunta I przywilej zezwalający Piotrowi Firlejowi z Dąbrowicy założyć na gruntach wsi Łucka i Szczekarkowa posiadłość i nazwać ją od swego herbu Lewartowem. Był tu zamek chociaż jeszcze późniejsze opisy nazywają go dworem lub pałacem położonym wśród pięknych ogrodów. Należał on do najwspanialszych rezydencji budząc ogromny podziw współczesnych. Syn Piotra Firleja, Mikołaj znacznie rozbudowuje obiekt na wspaniałą rezydencję urządzając "ogrody włoskie". Od 1593 r w wyniku podziału majątkowego pomiędzy córkami ~~wyniku podziału~~ Mikołaja Firleja, miasteczko wraz z rezydencją przechodzi w posiadanie Kazimierskich od których

dobra zostają nabyte przez Księcia Janusza Zasławskiego. Po nim są dziedziczone przez syna Władysława i córkę, zamężną 1° voto za Księciem Jerzym Dymitrem Wiśniowieckim a 2° voto za Księciem Karolem Lubomirskim. Z tego też czasu kiedy pałac jest w posiadaniu Lubomirskich zachowały się projekty przebudowy pałacu wykonane przez Tylmana z Ganneren. W końcu XVII w. Maria Księżna Lubomirska wnosi dobra Lubartowskie w posagu Pawłowi Karolowi Sanguszcze. Na mocy przywileju Króla Augusta III z listopada 1744 r. Sanguszko zmienia nazwę Lewartowa na Lubartów a także odnawia prawo magdeburskie i nadaje miastu nowy herb. W okresie 1700- 1741 zespół pałacowo -parkowy znacznie zmienia swój wygląd, Paweł Sanguszko rozbudowuje go i zmienia na wielkopańską rezydencję uporządkowując ogród i szlamując sadzawkę . Z opisu parku z 1709 r. posiadał on 7 kwater obsadzonych bukszpanem i otoczony był 160 przesłowym parkanem . W " Summariuszu drzew różnych w ogrodzie Lubartowskim znajdujących się ,oraz kwiatów spotykane są różne osobliwości i południowe kwiaty a także ogród owocowy. W opisie parku wzmiankowana jest też i oranżeria. Po roku 1740 następuje ponowna rozbudowa pałacu przez dobudowę łazienek, rozszerzenia wnetrz pałacowych pod kierunkiem Fontany. W tym też czasie ogród zostaje przerobiony na francuski a na galerii ogrodowej ustawionych zostaje 20 posążków. Po śmierci pierwszego syna Pawła Sanguszki , Józefa dobra dziedziczy jego żona ,która powtórnie wychodzi za mąż za Kazimierza Sapiechę a następnie za Kajetana Potockiego, który staje się dziedzicem Lubartowa. Od 1806 dobra Lubartowskie i pałac obejmuje Janusz Sanguszko następnie Mieczysław Sanguszko a w 1813 r. Karol Sanguszko. Ostatnią dziedziczką z rodu Sanguszków jest Hrabina Klementyna Małachowska , która bardzo niechłubnie zapisuje się w historii pałacu ze względu na przeprowadzony niszczycielski remont i przebudowę pozbawiającą obiekt szeregu elementów zabytkowych. W tym też czasie zniszczone zostają założenia parkowe o układzie geometrycznym. Jeszcze na planie Miasta Lubartowa z 1822 r czytelne są imponujące założenia magnackiej rezydencji

z piękną perspektywą od zachodu, reprezentacyjnym wjazdem, oficynami na dziedzińcu /nie istniejące/ a od ~~zachodu~~ otaczał go wspaniały ogród włoski z dwiema sadzawkami.

W 1830 r. ulegając powszechnej modzie Małachowska poleca ogrodnikowi Wichrowskiemu przeprowadzić przeróbkę i utworzenie parku angielskiego. On też wydzielił park i "ogród fruktowy" a całe założenie powiązał dużym stawem likwidując mniejszy.

Od 1839 r. dobra od hr. K. Małachowskiej nabywa Henryk Łubieński prezes Banku Polskiego, on też zakłada tutaj fabrykę fajansu w starych pomieszczeniach stajennych. Po dymisji Henryka Łubieńskiego ze stanowiska prezesa dobra przechodzą w 1843 r. na własność Banku Polskiego. W 1858 r. od Banku Polskiego dobra lubartowskie zostają zakupione przez Stanisława Mycielskiego on też przeprowadził restaurację pałacu i uporządkował park.

W latach osiemdziesiątych pałac wraz z ogrodem nabył Ludwik Grabowski ale ze względu na stan w jakim się znajdował już od połowy XIX w. nie został zamieszkały. W 1918 r. pałac stał pustką i popadał w ruinę. Następnym właścicielem aż do roku 1925 jest Łysiński od którego pałac wraz z ogrodem odkupuje zgromadzenie Zakonne Braci Kresowych w celu adaptacji na klasztor i szkołę, niestety pożar w 1933 całkowicie niweczy plany. W okresie 1935-38 Zarząd Miejski Lubartowa wykupuje ruiny pałacu oraz ogród i urządza park miejski. Ponownej dewastacji ulega pałac i park w czasie II wojny światowej. W 1947 r. przystąpiono do remontu pałacu a od 1950 rozpoczęły się prace rekonstrukcyjne zabytkowego ogrodu francuskiego z okresu jego najświetniejszego okresu Sanguszkowskiego.

2. Dawne plany.

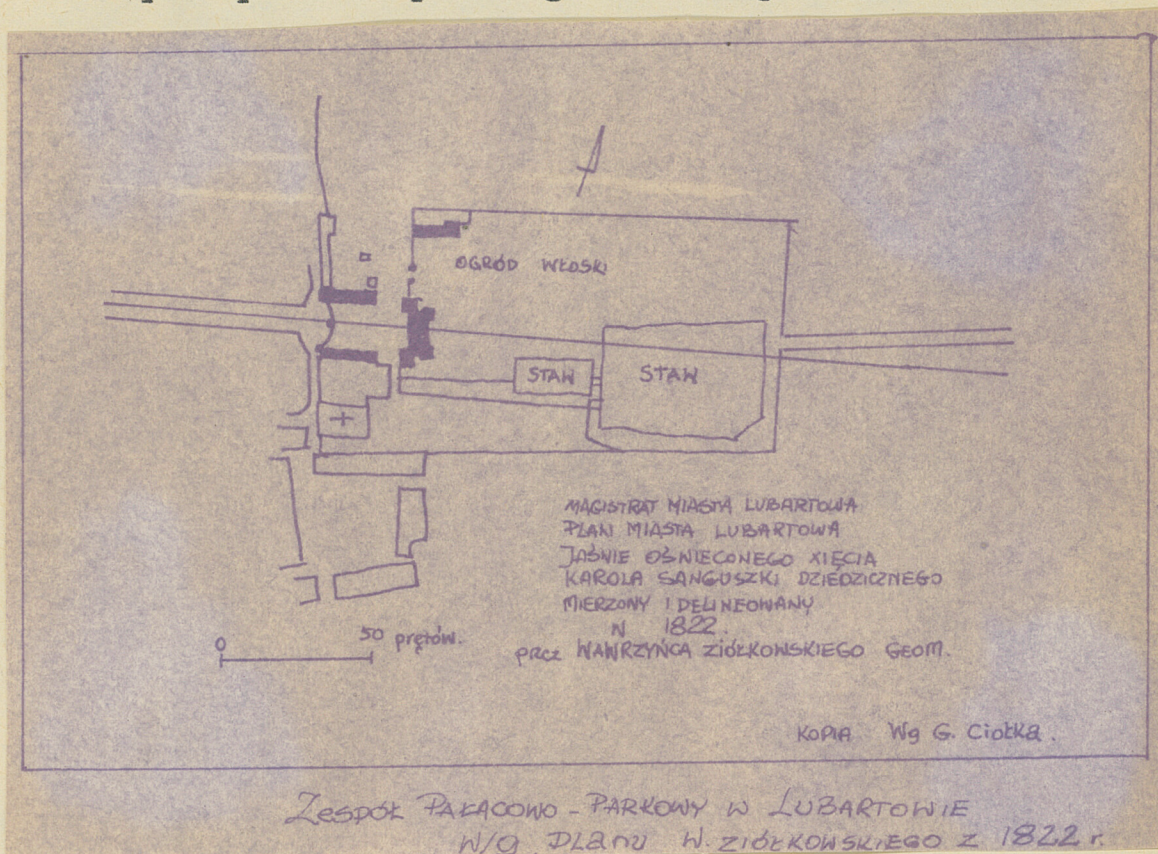
Zachował się plan z 1822 r. wykonany przez w. Ziółkowskiego, gdzie wyraźnie wydzielona jest założenie pałacowo-parkowe.
/kopia w załączeniu/

3. Źródła do dziejów parku.

1. Łukasz Gołębiowski- "Domy i dwory w Polsce " Warszawa 1830 r.
2. Opis Starożytnej Polski- Tomasz Święcicki.
3. Przeszłość historyczna i architektura pałacu Sanguszków w Lubartowie . Skaruch Karol .

4. "Pan Sędzia" Klemens Junosza Szaniawski ., jest tu opis
zdziechałego ogrodu w 1887r.
5. Opis zamku w Lubartowie z 1703 r.
6. Rościszewska . Lubartów z lat 1543-1643
7. Ziemia Lubartowska . Szkic Monograficzny- Wanda Sliwina,
Tracz Ferdynand .
8. "Summariusz drzew różnych w ogrodzie Lubartowskim
znajdujących się oraz kwiatów z 1801. Grupa ogród.
Woj . Archiwum Pa,stwowe na Wawelu.
9. G.Ciołek. Ogrody Polskie.
10. G.Ciołek . Lubartów,projekt ogrodu miejskiego na terenie
zespołu pałacowo-parkowego XX. Sanguszków. 1947-48r.

Ryc 1. Kopia planu założenia pałacowo-parkowego
w Lubartowie .

Plan sytuacyjny
b. parku pałacowego
Sanguszków w Lubartowie.

Skala 1:1000 S

Legenda.

- Alejki
- Oś kompozycyjna
- - - granica ochrony parku
- - - granica parku o charakterze stylowym wg projektu rekonstr. G. Ciotka
- Zakres ochrony widokowej
- 4 — Stanowiska wykonanych zdjęć fotograficznych
- Drzewa istniejące przed odbudową rekonstrukcyjną parku
- ① Drzewa grube i rzadsze, numeracja zgodnie z wykazem
- ⑤ P Projektowane pomniki przyrody
- Thuja ooc. jako element kompozycji symetrycznej
- Drzewa wysadzone po odbudowie parku
- Krzewy w skupieniach
- Zysopłaty lub obrzeżenia partiarów z róz
- Stawione szpalony grabowe z gąbionkami
- Zachowane elementy kompozycji zabytkowej

II Charakterystyka stanu istniejącego.

1. Układ przestrzenny.

Park posiada regularną formę prostokątu i wyraźną oś widokową od SSE, gdzie znajduje się pałac. Całość założenia skomponowana jest z dwóch części powstałych w wyniku ostatniej adaptacji i rekonstrukcji części zabytkowej i pozostałości po urządzonym wcześniej parku miejskim.

Część pierwsza : pałac wraz z parkiem geometrycznym, oranżerią i stawami i część druga to park o charakterze miejskim wraz z boiskiem sportowym. Elementem łączącym te dwie części jest stara aleja dojazdowa do pałacu od strony wschodniej i biegnąca dalej do Kamionki.

Oś kompozycyjną założenia pałacowo-parkowego stanowi przedłużenie osi pałacowej od strony miasta przez frontowy geometryczny układ parterów , tylny geometryczny układ parterów o charakterze barokowym, dukt widokowy z trawnikami ograniczonymi szpalerami grabowymi z gabinetami wychodzący na staw. Pałac w elewacji tylnej i z boków otoczony jest tarasem z niewielkimi skarpami przyperowymi. Elementami kompozycyjnymi o charakterze symetrycznym są tutaj tuje a obwódki z róż podkreślają rysunek parterów. Część zabytkowa utrzymana jest w stanie dość dobrym chociaż wymaga już licznych uzupełnień i konserwacji. Park wykorzystany jest we właściwy sposób będąc jednocześnie przykładem nielicznie adaptowanych i rekonstruowanych tego typu parków w Polsce. W pałacu mieści się Urząd Powiatowy natomiast z budowli otaczających pałac zachowała się oranżeria pełniąca funkcję Domu Kultury, oraz dwa typowo barokowe filary bramy w linii muru, który dzielił niegdyś ogród od podwórka i resztki mostu z dwiema otwartymi arkadami nad kanałem , który zasila staw wodą. W części miejskiej występują regularne aleje znajduje się boisko sportowe.

2. Skrócona inwentaryzacja roślin.

Drzewostan parku zróżnicowany jest na 2 okresy - nasadzenia stare w ilości około 400 drzew i nasadzenia z roku 1950

w ilości około 2 500 drzew.

W skład nasadzeń starszych wchodzi 22 gatunki drzew. Są one następujące:

1.	<i>Acer saccharinum</i> - klon srebrzysty	2 szt.
2.	" <i>negundo</i> - klon jesionolistny	5 "
3.	" <i>platanoides</i> - klon zwyczajny	70 "
4.	" " var. <i>atropurpurea</i> - jawor czerwono-	
	listny	18 "
5.	" " var. <i>globosa</i> - klon odm. kulista	10 "
6.	" <i>pseudoplatanus</i> - jawor	5 "
7.	<i>Aesculus hippocastanum</i> - kasztanowiec zwyczajny	10 "
8.	<i>Betula verrucosa</i> - brzoza brodawkowata	3 "
9.	<i>Carpinus betulus</i> - grab zwyczajny	25 "
10.	<i>Fraxinus excelsior</i> - jesion wyniosły	60 "
11.	<i>Larix europaea</i> - modrzew europejski	6 "
12.	" <i>polonica</i> - modrzew polski	1 "
13.	<i>Pinus silvestris</i> - sosna pospolita	2 "
14.	<i>Populus alba</i> - topola biała	12 "
15.	" <i>italica</i> - " włoska	1 "
16.	" <i>nigra</i> - " czarna	4 "
17.	<i>Quercus robur</i> - dąb szypułkowy	1 "
18.	<i>Robinia pseudoacacia</i> - grochodrzew	10 "
19.	<i>Salix fragilis</i> - wierzba krucha	3 "
20.	" <i>alba</i> - wierzba biała	2 "
21.	<i>Tilia cordata</i> - lipa drobnolistna	100 "
22.	<i>Ulmus campestris</i> - wiąz pospolity	70 "

Spośród około 2 600 drzew dosadzonych przed około 20 laty występują głównie następujące:

1. Acer platanoides - klon zwyczajny	300 szt.
2. " negundo - klon jesionolistny	10 "
3. Aesculus hippocastanum - kasztanowiec zwyczajny	20 "
4. Betula verrucosa - brzoza brodawkowata	30 "
5. Carpinus betulus - grab zwyczajny	50 "
6. Larix sp. - modrzew	3 "
7. Populus simoni - topola Simona	50 "
8. Picea pungens - świerk kłujący	2 "
9. Salix alba vitellina pendula - wierzba płacząca	20 "
10. Tilia cordata - lipa drobnolistna	2000 "
11. Ulmus campestris - wiąz pospolity	200 "
12. " scabra - wiąz górki	20 "

X Do drzew o większych rozmiarach należą następujące gatunki (obwód w metrach):

1. Ulmus campestris 3,4 m.
2. Acer platanoides - aleja ca 150 drzew, 30 m dł.
3. " " f. globosa - aleja z 18 drzew, 15cm śr.
4. Tilia cordata 2,8 m.
5. Ulmus campestris 7,0 m obwodu, zdrowy
6. Tilia cordata 2,6 m.
7. Fraxinus excelsior 3,2 m.
8. Ulmus campestris 4,3 m.
9. Tilia cordata 3,1 m.
10. Polulus alba 5,9 m, zdrowa. Innych 9 sztuk o mniejszych rozmiarach.
11. Tilia cordata, 2 drzewa 2,5 m.
12. " " 4,1 m.

13. *Tilia cordata* 3,1 m.
14. " " 3,4 m.
15. *Salix fragilis* 3,1 m.
16. " *alba* 3,4 m.
17. *Populus nigra* 4 drzewa do 3,8 m.
18. *Ulmus campestris* 3,8 m.
19. " " 3,9 m.
20. *Larix polonica* 2,5 m.
21. *Ulmus campestris* 3,5 m.
22. *Fraxinus excelsior* - 4 szt. po 3,6 m.
23. *Ulmus campestris* 3,8 m.

Krzewy

Z krzewów stwierdzono 13 gatunków, na które składają się:

1. <i>Biota orientalis</i> - żywotnik wschodni	5 szt.
2. <i>Cotoneaster integerrima</i> - irga zwyczajna	2 "
3. <i>Corylus avellana</i> - leszczyna	1 "
4. <i>Crataegus monogyna</i> - głóg jednoszyjkowy	3 "
5. <i>Evonymus europaea</i> - trzmielina europejska	5 "
6. <i>Frangula alnus</i> - kruszyna	1 "
7. <i>Ligustrum vulgare</i> - ligustr pospolity - 400 m w żywopłocie.	
8. <i>Malus baccata</i> var. <i>atropurpurea</i> - jabłoń jagodowa odmiana purpurowa	2 "
9. <i>Rosa rugosa</i> - róża pomarszczona	15 "
10. <i>Rhamnus cathartica</i> - szakłak pospolity	2 "
11. <i>Sambucus nigra</i> - dziki bez czarny	16 "
12. <i>Syringa vulgaris</i> - bez pospolity	15 "
13. <i>Thuja occidentalis</i> - żywotnik zachodni	100 "

W runie parku występuje dużo roślin wodnych, szuwarowych, synantropijnych i leśnych. W stawach stwierdzono głównie następujące gatunki?

Phragmites communis	Typha angustifolia
Lemna minor	Glyceria aquatica
" " gibba	Poa pratensis
Festuca rubra	Lolium perenne
Geum urbanum	Urtica dioica
" " rivale	Ranunculus repens

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego.

Układ zabytkowy z okresu Firlejowskiego nie pozostawił żadnych śladów z wyjątkiem kilku starych drzew o charakterze pomnikowym. Podobnie z późniejszego okresu Sanguszowskiego nie zachowały się elementy zabytkowe w parku. Zachowany jest tylko przestrzennie zakres istniejącego założenia pałacowo-parkowego. Śladem późniejszego układu zabytkowego jest niewątpliwie podwójna aleja ograniczająca tą część parku, która niegdyś wchodziła w bezpośredni układ kompozycyjny założenia pałacowo-parkowego. Aleja ta miała charakter aleji dojazdowej o czym świadczy jej dalsze przedłużenie w stronę kamionki. Innymi elementami zabytkowymi będą w parku drzewa wysadzone prawdopodobnie w XIX w., które ograniczały w części frontowej dziedziniec.

4. Rola obiektu w krajobrazie zurbanizowanym

Rola obiektu ze względu na powiązanie z powstaniem i historią miasta jest tu ogromna. Ze względu na rozbudowujące się z wszystkich stron miasto w najbliższej przyszłości zespół pałacowo-parkowy znajdzie się w centrum krajobrazu zurbanizowanego. ~~XXXXXXIXAM~~ Jako element historyczny z istniejącym stylowym parkiem atrakcyjny dla krajoznawstwa a także rekreacyjny będzie miał stale rosnące znaczenie.

III Wnioski.

1. Wnioski dotyczące ochrony konserwatorskiej.

Ogród zabytkowy w Lubartowie jest wpisany do rejestru zabytków i jest chroniony ze względu na bardzo trafnie przeprowadzoną geometryczną rekonstrukcję ogrodu barokowego łączącego się z architekturą pałacu.

Do ochrony ekologicznej, pomnikowej należy włączyć następujące drzewa :

5. *Ulmus campestris*- 7m obwodu, drzewo zdrowe

8. *Ulmus campestris* 4,3 m obwodu.

10. *Populus alba* 6,0 m. obwodu.

1 2. *Tilia cordata* 4,1 m obw.

W zakresie krajobrazu należy bezwzględnie chronić przed zabudową perspektywę po drugiej stronie stawu i całe najbliższe otoczenie. Ochroną też należy objąć fragmenty alei prowadzącej do Kamionki.

2. Ewentualne zmiany w sposobie użytkowania.

Część zabytkowa parku jest użytkowana w sposób właściwy chociaż brakuje tu stałego dozoru parkowego chroniącego park przed dewastacją gdyż jest licznie odwiedzany przez młodzież i starszych w celach źle pojętej rozrywki.

Należałoby też zlikwidować znajdujący się w północno-wsch. części parku stadion sportowy gdyż jego bliska likalizacja odbija się ujemnie na stanie zieleni parku a miejsce wykorzystać n.p. do celów kolekcji kwiatów, kwitnących bylin, krzewów ozdobnych, pnącz i.t.p.

3. Zakres renowacji parku.

Park odbudowany w 1950 r. wymaga ponownie gruntownej renowacji, zwłaszcza barokowe partery geometryczne w części frontowej i tylnej bardzo zaniedbane, zwyrodniałe trawniki i liczne braki w symetrycznym układzie drzew i krzewów. Dlatego też należy uzupełnić wypady żywotników w miejscach gdzie wskazuje na to układ symetryczny a także wypady w żywopłotach, obrzeżeniach kwietników, parterów i.t.p. Konieczne jest doprowadzenie do wiernego z projektem odtworzenia obrysu parterów i ich stałej pielęgnacji. Celowym może być tutaj obsadzenie ich obrzeży bukszpanem co podniesie ich walory zabytkowe ze względu na dość powszechne

stosowanie bukszpanu w ogrodach geometrycznych XVIIIw.
i zgodnie ze stanem historycznym /opis ogrodu z 1703r/ .
Konieczne też jest uzupełnienie braków w szpalerach
grabowych i ich systematyczne cięcie. Dla utrzymania we
właściwym stanie ogrodu zabytkowego właściwym Będzie
założenie stałych szkółek krzewów występujących w układach
symetrycznych w celu szybkiego uzupełnienia luk po wypadach.
Stałej pielęgnacji wymagają też liczne powierzchnie trawnikowe
w parku i systematycznego cięcia. Alejki szczególnie przy
szpalerach wymagają licznych poprawek i odbudowy.

Właściwym dla charakteru zabytkowego zespołu byłoby
utworzenie galerii rzeźb w parku zabytkowym zgodnie ze stanem
historycznym . Renowacji wymagają także brzegi stawu a zwłaszcza
część tarasowa na głównej osi kompozycyjnej, która zgodnie
z projektem winna posiadać schody .

1. Główna aleja wiodąca do pałacu obsadzona żywopłotem, widoczny podział na kwatery i symetryczne nasadzenia *Thuja occidentalis*.

2. Centralna kwatera przed pałacem, widoczne zaniedbania, nieuzupełnione wypady żywotnika wprowadzają nieład w ogólnej kompozycji ogrodu.

3. Wejście do parku.

4. Park za pałacem Sanguszków w Lubartowie ,widoczne symetryczne podziały na kwatery obsadzone krzewami. Z prawej strzyżony szpaler grabowy z gabinetami.

5. *Ulmus campestris* o obwodzie 7m. w parku pałacowym w Lubartowie.

6. Grupa włośów w parku pałacowym w Lubartowie, widoczne aleje dzielące park na kwatery.

7. Widok na park pałacowy od strony stawów zamykających
główną oś zespołu zabytkowego.

(3). dubostis - Tyty poden ze palacem jagińskim
widoczny geometryczny podział na parkery (barokowy
wielki).

curvica 1974r.